

Kongres Geografii Polskiej 2025

Bloki tematyczne i sesje referatowe

Blok 1: Geografia i społeczeństwo

1. Geografia w badaniach systemów ekologiczno-społecznych (SES) jako nauka integrująca wiedzę wielodyscyplinową

Sesja organizowana przez **Polskie Towarzystwo Geograficzne Oddział Gdański**

Przewodnicząca: dr Grażyna Chaberek, *Uniwersytet Gdański*

Współczesne wyzwania środowiskowe i społeczne wymagają interdyscyplinarnego podejścia badawczego. Złożoność relacji między człowiekiem a środowiskiem sprawia, że analiza pojedynczych komponentów nie pozwala na pełne zrozumienie funkcjonowania systemów ekologiczno-społecznych (SES). Są to złożone, adaptacyjne systemy, w których elementy społeczne i ekologiczne wzajemnie na siebie oddziałują, kształtując zarówno warunki życia człowieka, jak i stan ekosystemów.

Geografia, dzięki swojemu systemowemu podejściu, predysponowana jest do integracji badań wielodyscyplinowych, łącząc wiedzę z nauk przyrodniczych, społecznych, humanistycznych oraz technicznych. Umożliwia ona całościową analizę procesów zachodzących na różnych poziomach organizacji przestrzennej – od lokalnych społeczności po globalne systemy ekologiczne.

Celem sesji jest prezentacja badań geograficznych wykorzystujących podejście systemowe, ze szczególnym uwzględnieniem studiów nad SES. Zapraszamy do dyskusji nad wynikami badań realizowanych w zespołach interdyscyplinarnych oraz nad wyzwaniami, jakie niesie integracja wiedzy z różnych dziedzin. Szczególny nacisk położony zostanie na doświadczenia związane z prowadzeniem badań inter- i multidyscyplinarnych, ich metodykę oraz praktyczne zastosowania w zarządzaniu środowiskiem i planowaniu przestrzennym.

2. Społeczność lokalna jako aktor zmiany przestrzennej

Przewodnicząca: dr Maria Bednarek-Szczepańska, *Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN*

Społeczności lokalne pełnią złożoną rolę w kształtowaniu przestrzeni, podejmując zarówno indywidualne decyzje inwestycyjne, jak i działając zbiorowo poprzez różne formy partycypacji społecznej. Ich wpływ na przestrzeń ujawnia się na wielu poziomach – od bezpośredniego kształtowania zabudowy i krajobrazu po uczestnictwo w procesach decyzyjnych organów władzy publicznej. Społeczności lokalne nie tylko adaptują się do zmian, ale często same inicjują działania prowadzące do nowych, nieplanowanych wcześniej inwestycji oraz przekształceń przestrzeni publicznej. Z drugiej strony, pełnią także rolę podmiotów powstrzymujących rozwój inwestycji postrzeganych jako uciążliwe lub szkodliwe dla jakości życia.

Współczesne ruchy społeczne coraz silniej oddziałują na procesy przestrzenne, wpływając nie tylko na pojedyncze miejsca, ale również na polityki rozwoju w szerszej skali. Choć dotychczas badania koncentrowały się głównie na ruchach miejskich, rosnąca różnorodność inicjatyw społecznych w miastach i na obszarach wiejskich wskazuje na konieczność poszerzenia perspektywy badawczej. Nowe technologie komunikacji, narzędzia analizy danych przestrzennych oraz cyfrowe platformy partycypacyjne otwierają zupełnie nowe możliwości w zakresie organizowania działań społecznych, budowania narracji o przestrzeni i wywierania wpływu na decyzje administracyjne oraz polityczne.

Sesja będzie przestrzenią do interdyscyplinarnej dyskusji nad rolą społeczności lokalnych w procesach zmiany przestrzennej, integrując podejście geograficzne, socjologiczne i prawno-administracyjne. Zapraszamy do prezentacji badań nad mechanizmami lokalnej partycypacji,

społeczno-politycznymi aspektami zarządzania przestrzenią oraz wpływem technologii cyfrowych na oddolne inicjatywy zmieniające krajobraz społeczno-przestrzenny. W szczególności zachęcamy do przedstawiania wyników badań eksplorujących nowe, dotąd słabo rozpoznane wymiary oddziaływania społeczności lokalnych na przestrzeń, zarówno w wymiarze materialnym, jak i symbolicznym.

Blok 2: Geografia ekonomiczna

3. Geografia gospodarcza: przemiany sektorów rolnictwa, przemysłu i usług

Przewodniczący: dr hab. Tomasz Rachwał, prof. UEK, zastępca przewodniczącego Komisji Geografii Przemysłu PTG

Współczesna geografia gospodarcza stoi przed niezwykle złożonymi wyzwaniami badawczymi, wynikającymi z dynamicznych przemian ekonomicznych, społecznych i politycznych na świecie. Postępująca globalizacja (przy jednoczesnych przejawach procesów deglobalizacyjnych i dezintegracyjnych), zmiany klimatyczne, rosnące nierówności społeczne, konflikty zbrojne i handlowe oraz różnego rodzaju napięcia geopolityczne wpływają na funkcjonowanie sektorów rolnictwa, przemysłu i usług. Wymaga to nowego spojrzenia na procesy ich przemian w różnych układach przestrzennych.

W obliczu transformacji energetycznej i cyfrowej oraz rosnącego znaczenia nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, adaptacja poszczególnych sektorów gospodarki do zmieniających się warunków staje się kluczowa nie tylko dla zwiększenia ich konkurencyjności, ale także dla zapewnienia zrównoważonego rozwoju i stabilności społecznej. W związku z tym podczas obrad Kongresu Geografii Polskiej konieczne wydaje się podjęcie dyskusji nad tymi zagadnieniami. Zrozumienie wzajemnych relacji między sektorami gospodarki a współczesnymi wyzwaniami ekonomicznymi, społecznymi i politycznymi może stanowić fundament dla budowania bardziej odpornych i elastycznych systemów społeczno-gospodarczych – zarówno na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym, jak i globalnym.

Referaty i dyskusje w ramach tej sesji umożliwią wymianę wyników badań oraz doświadczeń praktycznych między badaczami reprezentującymi różne subdyscypliny geografii i nauk pokrewnych. Mogą również przyczynić się do wypracowania rekomendacji dla decydentów politycznych i praktyków gospodarczych, przydatnych przy formułowaniu strategii rozwoju oraz polityk sektorowych – w szczególności w zakresie rolnictwa, przemysłu i usług, ze szczególnym uwzględnieniem budownictwa, transportu i turystyki..

Proponowany zakres tematyczny sesji:

- Adaptacja sektorów rolnictwa, przemysłu i usług do wyzwań związanych z procesami globalizacji, deglobalizacji i napięciami geopolitycznymi.
- Przedsiębiorczość wiejska i zrównoważony rozwój produkcji rolnej w kontekście bezpieczeństwa żywnościowego w układach lokalnych, regionalnych i krajowych.
- Produkcja rolna wobec wyzwań zmian klimatycznych oraz kierunków handlu międzynarodowego produktami rolnymi.
- Przemiany struktury przestrzennej i działowej przemysłu w kontekście digitalizacji, automatyzacji i robotyzacji oraz wyzwań związanych z transformacją energetyczną.
- Zmiany w sektorze usług pod wpływem nowych technologii.
- Wpływ konfliktów zbrojnych i handlowych na globalne i regionalne łańcuchy dostaw.
- Współczesne przemiany struktury i kierunków handlu międzynarodowego towarami (rolniczymi i przemysłowymi) oraz usługami.
- Rola polityk publicznych w wspieraniu adaptacji sektorów gospodarki do zmian społeczno-gospodarczych.
- Zastosowanie sztucznej inteligencji i innych technologii cyfrowych w optymalizacji procesów gospodarczych i zarządzaniu podmiotami w poszczególnych sektorach gospodarki.

- Współczesne kierunki i metody badań w geografii gospodarczej w zakresie przemian sektorów rolnictwa, przemysłu i usług wobec wyzwań ekonomicznych, społecznych i politycznych.

Blok 3: Zrównoważony rozwój regionów

4. Odporność miast i regionów wobec współczesnych wyzwań

Sesja organizowana przez **Instytut Ekonomii i Finansów UMCS**

Odporność miast i regionów to kluczowy aspekt planowania przestrzennego i zarządzania w obliczu dynamicznych zmian społecznych, gospodarczych i środowiskowych. Współczesne miasta i regiony muszą mierzyć się z wyzwaniami związanymi z adaptacją do zmian klimatu, transformacją społeczno-ekonomiczną oraz skutkami globalnych kryzysów, takich jak pandemia COVID-19.

Sesja będzie poświęcona analizie strategii wzmocnienia odporności na poziomie lokalnym i regionalnym, uwzględniając adaptację do zmian klimatu, zarządzanie ryzykiem i polityki łagodzenia skutków zewnętrznych szoków gospodarczych i społecznych. Szczególna uwaga zostanie poświęcona przykładom działań wdrażanych w miastach oraz regionach przechodzących proces transformacji. Zapraszamy badaczy i praktyków zajmujących się urbanistyką, polityką regionalną oraz zrównoważonym rozwojem do dyskusji nad wyzwaniami i przyszłością odporności miast i regionów.

5. Sprawiedliwa transformacja energetyczna w Polsce

Przewodnicząca: prof. dr hab. Justyna Chodkowska-Miszczuk, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Transformacja energetyczna, w tym rozwój odnawialnych źródeł energii, to proces wieloaspektowy i dynamiczny, wymagający uwzględnienia nie tylko warunków infrastrukturalnych i finansowych, ale także konsekwencji przestrzennych, społecznych i geopolitycznych. W obliczu kryzysu środowiskowego oraz zmieniających się uwarunkowań globalnych kluczowe staje się opracowanie strategii zapewniających bezpieczeństwo energetyczne i społecznie akceptowalne zmiany.

Geografia, jako nauka operująca wielowymiarową perspektywą, odgrywa istotną rolę w diagnozowaniu i analizie skutków transformacji, nie tylko w sektorze energetyki, ale także w rolnictwie, transporcie i gospodarstwach domowych – zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich. Szczególnym wyzwaniem jest kształtowanie odpornych społeczeństw i lokalnych systemów energetycznych, zdolnych do funkcjonowania w nowych warunkach.

Sesja poświęcona będzie poszukiwaniu definicji sprawiedliwej transformacji energetycznej w polskich realiach, z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych, społecznych, ekonomicznych, kulturowych, historycznych i geopolitycznych. Kluczowym aspektem dyskusji będzie sytuacja regionów górniczych oraz ich mieszkańców, a także potrzeby i oczekiwania społeczeństw niezwiązanych bezpośrednio z przemysłem węglowym.

6. Cyfrowa transformacja a rozwój regionów

Przewodnicząca: dr Urszula Bronisz, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Procesy cyfryzacji coraz silniej wpływają na rozwój regionalny, determinując konkurencyjność gospodarek lokalnych, jakość życia mieszkańców oraz zdolność regionów do adaptacji do dynamicznych zmian technologicznych. W dobie gospodarki 4.0 efektywne wdrażanie innowacji cyfrowych staje się kluczowym elementem strategii rozwoju społeczno-gospodarczego.

Sesja poświęcona będzie analizie wpływu cyfrowej transformacji na rozwój regionów w różnych aspektach – od modernizacji infrastruktury i cyfryzacji administracji publicznej po rozwój kompetencji cyfrowych społeczeństwa. Dyskusja obejmie zarówno szanse wynikające z wdrażania nowych technologii, jak i wyzwania związane z dostępnością infrastruktury cyfrowej, nierównościami technologicznymi oraz koniecznością inwestycji w kapitał ludzki. Szczególna uwaga zostanie poświęcona roli inteligentnych miast i regionów, polityce rozwoju cyfrowego, finansowaniu projektów cyfryzacyjnych w ramach polityki spójności UE oraz zagadnieniom związanym z cyberbezpieczeństwem i ochroną danych.

Celem sesji jest identyfikacja długoterminowych kierunków cyfrowej transformacji regionów oraz analiza jej wpływu na rozwój społeczno-gospodarczy. Zapraszamy badaczy, praktyków i decydentów do wspólnej refleksji nad przyszłością cyfryzacji oraz jej znaczeniem dla zrównoważonego rozwoju regionalnego.

7. Infrastruktura transportowa Polski – rozwój i wyzwania

Przewodniczący: prof. dr hab. Piotr Rosik, mgr Patryk Duma, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN

Sesja będzie poświęcona analizie dynamicznych przemian w polskim systemie transportowym, które nastąpiły po przystąpieniu kraju do Unii Europejskiej. W ciągu ostatnich dwóch dekad znacząco rozbudowano i zmodernizowano sieć drogową, kolejową, lotniczą oraz transport publiczny, co miało istotny wpływ na poprawę dostępności komunikacyjnej, mobilności i jakości życia mieszkańców. Proces ten był możliwy dzięki wsparciu finansowemu z funduszy unijnych oraz środków krajowych, a jego skala i tempo są bezprecedensowe w najnowszej historii Polski.

Obecnie znajdujemy się w połowie okresu programowania 2021–2027, co skłania do przeprowadzenia ewaluacji dotychczasowych inwestycji oraz refleksji nad przyszłymi kierunkami rozwoju infrastruktury transportowej. W ramach sesji zostaną przedstawione zarówno zrealizowane projekty, jak i te, które są w fazie planowania, ze szczególnym uwzględnieniem wyzwań przestrzennych, technologicznych, finansowych i środowiskowych. Dyskusja obejmie także kwestie związane z dekarbonizacją transportu, cyfryzacją oraz integracją różnych gałęzi transportu w kontekście polityki mobilności.

Sesja stworzy przestrzeń do debaty na temat przyszłości polskiej infrastruktury transportowej i jej roli w kształtowaniu układu przestrzennego kraju. Ważnym aspektem będzie także miejsce Polski w międzynarodowych korytarzach transportowych, zarówno w ramach Unii Europejskiej, jak i w kontekście relacji z krajami sąsiednimi zza wschodniej granicy. Zapraszamy do udziału badaczy zajmujących się zagadnieniami transportowymi, przedstawicieli instytucji odpowiedzialnych za planowanie infrastruktury oraz wszystkich zainteresowanych przyszłością polskiego systemu transportowego.

8. Obszary chronione a rozwój społeczno-gospodarczy

Przewodniczący: dr Bernadetta Zawilińska, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie; dr Robert Pawlusiński, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Obszary chronione pełnią kluczową rolę w ochronie różnorodności biologicznej, ekosystemów i krajobrazu, dostarczając jednocześnie istotnych usług ekosystemowych. Ich wpływ wykracza jednak poza aspekty środowiskowe, kształtując procesy społeczne i gospodarcze zarówno na obszarach objętych ochroną, jak i w ich otoczeniu. Specyficzne regulacje prawne, działania instytucji zarządzających oraz lokalne i globalne uwarunkowania ekonomiczne sprawiają, że funkcjonowanie obszarów chronionych wiąże się z wielowymiarowymi interakcjami i wyzwaniami.

Celem sesji jest analiza współzależności między ochroną przyrody a rozwojem społeczno-gospodarczym, ze szczególnym uwzględnieniem szans i barier wynikających z tych interakcji. Dyskusja obejmie zagadnienia związane z użytkowaniem gruntów, rozwojem rolnictwa ekologicznego i turystyki, presją urbanizacyjną, wsparciem przedsiębiorczości, ochroną dziedzictwa kulturowego oraz relacjami z lokalnymi społecznościami. Istotnym elementem będzie także refleksja nad ekonomicznym oddziaływaniem obszarów chronionych i ich rolą w zrównoważonym rozwoju.

Zapraszamy badaczy i praktyków zajmujących się tematyką ochrony przyrody, planowania przestrzennego oraz gospodarki regionalnej do dyskusji nad wyzwaniami i możliwościami wynikającymi z funkcjonowania obszarów chronionych w kontekście społeczno-ekonomicznym.

Blok 4: Geografia historyczna i polityczna

9. Geografia historyczna i polityczna wobec niestabilności świata – w przeszłości i współcześnie

Sesja organizowana przez **Komisję Geografii Politycznej i Historycznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego**

Przewodniczący: dr Tomasz Figlus, Uniwersytet Łódzki, przewodniczący Komisji Geografii Politycznej i Historycznej PTG

Zmienność i niestabilność to nieodłączne cechy rozwoju cywilizacji. Polityczne oblicze państw i regionów od zawsze charakteryzowało się niestalością, podatnością na destabilizację oraz przekształcenia granic i pograniczy. Te zmiany miały i nadal mają swoje odzwierciedlenie w układach osadniczych, których struktura wykazuje niejednorodność w zakresie trwałości, form rozplanowania i sukcesji przestrzennej. Podobna dynamika cechuje także struktury społeczno-kulturowe i gospodarcze, których rozwój często przebiega w warunkach dysharmonii i braku równowagi.

Współczesna geografia historyczna i polityczna dostarcza narzędzi do analizy przestrzennych konsekwencji niestabilności świata, zarówno w perspektywie historycznej, jak i współczesnej. Badania w tej dziedzinie obejmują szeroki wachlarz uwarunkowań – od fizjograficznych po prawno-polityczne, demograficzne, kulturowe i ekonomiczne – umożliwiając wielowymiarową interpretację procesów przestrzennych zachodzących na różnych skalach czasowych i przestrzennych.

Sesja będzie okazją do refleksji teoretycznej i empirycznej nad przejawami niestabilności politycznej i ich konsekwencjami dla struktur przestrzennych. Uczestnicy będą mieli możliwość zaprezentowania badań nad historycznymi i współczesnymi przykładami zmienności granic, transformacji sieci osadniczej, konfliktów terytorialnych oraz społeczno-gospodarczej dynamiki regionów podlegających politycznym przeobrażeniom.

10. Geografia a geopolityka - dokonania geografów w ramach polskiej szkoły geopolityki

Sesja organizowana przez **Polskie Towarzystwo Geopolityczne**

Przewodniczący sesji: dr hab. Witold Wilczyński, Polskie Towarzystwo Geopolityczne; dr hab. Jan Wendt, prof. UG, Uniwersytet Gdański, Polskie Towarzystwo Geopolityczne

Geopolityka jako subdyscyplina wyłoniła się z geografii politycznej i wojskowej w XIX wieku, stając się kluczowym narzędziem analizy procesów przestrzennych w relacjach międzynarodowych. Choć jej korzenie tkwią w naukach geograficznych, dziś stanowi przedmiot rywalizacji różnych dyscyplin – od nauk o bezpieczeństwie po politologię i stosunki międzynarodowe. W Polsce, po okresie komunistycznym, gdy badania geopolityczne były zakazane, nastąpił ich renesans, a współczesna geopolityka zyskała dojrzałe struktury instytucjonalne, m.in. w ramach Polskiego Towarzystwa Geopolitycznego.

Jednym z wyzwań współczesnej geopolityki jest nie tylko rywalizacja między środowiskami naukowymi różnych dyscyplin, lecz także rosnąca popularność tzw. geopolityki ludowej (popularnej), w której pojęcia geopolityczne są często upraszczane, instrumentalizowane i wykorzystywane w narracjach medialnych oraz politycznych. Dodatkowo pojawiają się próby ideologizacji tej subdyscypliny przez aktywnych polityków, publicystów i celebrytów, co może prowadzić do jej splotenia i odejścia od rygoru naukowego.

Celem sesji jest refleksja nad rolą geografii w geopolityce akademickiej oraz znaczeniem polskiej szkoły geopolityki na tle badań światowych. Poruszone zostaną kwestie metodologiczne, wpływ geografów na rozwój myśli geopolitycznej oraz wyzwania związane z obroną geopolityki jako subdyscypliny nauk geograficznych.

Zapraszamy do udziału badaczy zajmujących się geopolityką oraz geografią polityczną, zainteresowanych analizą przestrzennych uwarunkowań procesów globalnych i regionalnych oraz rolą geografii w kształtowaniu strategii geopolitycznych.

11. Granice w identyfikacji zjawisk historycznych

Sesja organizowana przez Ośrodek Badań nad Geografią Historyczną Kościoła w Polsce KUL
Przewodniczący: dr hab. Bogumił Szady, prof. KUL, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Granice i ich zmienność stanowią kluczowy element w identyfikacji zjawisk historycznych, odgrywając istotną rolę w analizie przestrzennej obiektów i procesów przeszłości. Podobnie jak inne atrybuty, takie jak nazwa, własność, sposób użytkowania czy funkcja, zasięg przestrzenny i granice ulegały dynamicznym zmianom – zarówno ewolucyjnym, jak w przypadku stopniowej ekspansji osadnictwa czy zmiany biegu rzek, jak i gwałtownym, jak podczas reform administracyjnych czy przesunięć granic politycznych.

Sesja poświęcona będzie refleksji nad rolą cech przestrzennych zjawisk historycznych, takich jak granice, lokalizacja, zasięg czy kształt, w ich identyfikacji i interpretacji w czasie. Analiza ta prowadzona będzie zarówno na podstawie źródeł historycznych – pisanych i kartograficznych, w tym dawnych map – jak i współczesnych opracowań naukowych, atlasów geograficzno-historycznych oraz technologii geoinformacyjnych, które umożliwiają rejestrację zmian przestrzennych bytów politycznych, kulturowych i środowiskowych w różnych skalach czasowych i przestrzennych.

Do udziału w sesji zapraszamy zarówno historyków, jak i geografów zajmujących się badaniami geograficzno-historycznymi oraz metodami analizy zmian granic i przestrzeni na przestrzeni dziejów. Sesja będzie okazją do interdyscyplinarnej dyskusji nad wykorzystaniem technologii GIS, metod analizy przestrzennej i interpretacji źródeł historycznych w badaniach nad zmiennością granic i ich rolą w kształtowaniu tożsamości przestrzeni historycznych.

Blok 5: Migracje, granice i współpraca transgraniczna

12. Przekraczając granice: współczesne wymiary migracji

Sesja organizowana przez Komisję Geografii Osadnictwa i Ludności Polskiego Towarzystwa Geograficznego

Przewodniczący: dr hab. Robert Szmytkie, prof. UWr; dr Aleksandra Jadach-Sepioto, Uniwersytet Wrocławski

Migracje są jednym z najważniejszych czynników kształtujących współczesne struktury ludnościowe, przyczyniając się do redystrybucji populacji i zmian demograficznych zarówno w skali globalnej, jak i lokalnej. Selektywność migracji wpływa na strukturę wieku i płci w regionach napływowych

i odptywowych, a ich dynamikę kształtują czynniki ekonomiczne, społeczne oraz sytuacje kryzysowe, takie jak konflikty zbrojne.

Sesja poświęcona będzie analizie współczesnych przepływów migracyjnych – od migracji międzynarodowych, związanych z przemieszczaniem się ludności między krajami i kontynentami, po migracje wewnętrzne, napędzające procesy suburbanizacji i odptywu ludności z regionów peryferyjnych. Celem sesji jest krytyczna analiza dorobku polskiej geografii w badaniach migracji oraz prezentacja aktualnych trendów i wyzwań związanych z mobilnością ludności.

13. Granice i pogranicza w czasach niepewności

Przewodniczący: dr hab. Sylwia Dołzbłasz, prof. UW, Uniwersytet Wrocławski; dr Andrzej Jakubowski, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej; dr Małgorzata Leśniak-Johann, Uniwersytet Wrocławski; dr Dominika Studzińska, Uniwersytet Gdański

Globalizacja, konflikty zbrojne, kryzysy migracyjne, zmiany klimatyczne i rozwój technologii redefiniują funkcjonowanie granic i obszarów pogranicznych, wpływając na ich rolę w relacjach społecznych, gospodarczych i politycznych. Granice, dawniej traktowane jako stałe elementy porządku przestrzennego, stają się dziś dynamicznymi strefami przemian, których znaczenie zależy od zmieniającego się kontekstu geopolitycznego i społeczno-ekonomicznego.

Celem sesji jest analiza procesów zachodzących na obszarach pogranicznych w różnych skalach przestrzennych – od lokalnej po globalną. Szczególna uwaga zostanie poświęcona współpracy transgranicznej, rozwojowi społeczno-gospodarczemu, migracjom, politycznym konsekwencjom funkcjonowania granic oraz wyzwaniom związanym z bezpieczeństwem i stabilnością regionów przygranicznych.

Sesja ma charakter interdyscyplinarny i skierowana jest do geografów społeczno-ekonomicznych, badaczy gospodarki przestrzennej, a także przedstawicieli nauk politycznych, ekonomii, socjologii, stosunków międzynarodowych i nauk o bezpieczeństwie. Uczestnicy będą mieli możliwość publikacji referatów w numerze specjalnym czasopisma Europa XXI, poświęconym problematyce granic i pograniczy w Europie.

14. Zmienność granic a nowe formy transgraniczności

Sesja organizowana przez **Polskie Towarzystwo Geograficzne Oddział Szczeciński**

Przewodniczący: dr hab. Paweł Czaplński, prof. US, Uniwersytet Szczeciński

W dobie niepewności geopolitycznej, dynamicznych przemian społeczno-gospodarczych oraz rosnących wyzwań demograficznych i środowiskowych granice ponownie zyskały na znaczeniu. Ich rola jako barier i mostów w relacjach międzynarodowych ewoluuje, a transgraniczność staje się kluczowym czynnikiem rozwoju regionalnego.

Sesja poświęcona będzie analizie nowych form transgraniczności, które kształtują przestrzeń przygraniczną w kontekście kulturowym, społecznym, gospodarczym i przyrodniczym. Dyskusja skupi się na uwarunkowaniach rozwoju regionów przygranicznych oraz na tym, jak współczesne procesy globalne redefiniują ich znaczenie i funkcje. Geografia dostarcza cennych narzędzi do badania tych zjawisk, pokazując, że granice mogą zarówno dzielić, jak i łączyć.

Zapraszamy badaczy zainteresowanych wpływem zmienności granic na struktury przestrzenne, dynamiką sąsiedztwa oraz rolą geografii w interpretacji i kształtowaniu transgranicznych procesów rozwojowych.

Blok 6: Współpraca regionalna

15. Współpraca regionalna Polski i Ukrainy w odbudowie i integracji

Sesja organizowana przez **Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN**

Przewodniczący: prof. dr hab. Tomasz Komornicki, Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN

Sesja organizowana przez Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN we współpracy z Instytutem Geografii Narodowej Akademii Nauk Ukrainy w ramach „Ukraińsko-Polskiej Platformy Ekspertów ds. Rozwoju Przestrzennego” będzie kontynuacją interdyscyplinarnej dyskusji nad wyzwaniami przestrzennego zagospodarowania i zrównoważonego rozwoju w Polsce i Ukrainie. Szczególna uwaga zostanie poświęcona wpływowi rosyjskiej agresji na przestrzeń społeczną i gospodarczą Ukrainy oraz wyzwaniom związanym z jej odbudową w kontekście przyszłego członkostwa w Unii Europejskiej.

Dyskusja obejmie kluczowe aspekty współpracy polsko-ukraińskiej, w tym transformację przestrzenną, energetyczno-klimatyczną, problemy demograficzne oraz budowę trwałych powiązań transgranicznych. Istotnym tematem będzie także przyszła absorpcja funduszy strukturalnych UE oraz rozwój infrastruktury transportowej i mobilności ludności. W zmieniającym się otoczeniu geopolitycznym szczególną rolę odgrywać będą wyzwania polityki regionalnej i przestrzennej, które kształtować będą przyszłe kierunki współpracy obu krajów.

Sesja skierowana jest do ekspertów zajmujących się zagadnieniami rozwoju przestrzennego, planowania regionalnego i geopolityki oraz do wszystkich zainteresowanych przyszłością polsko-ukraińskiej współpracy w kontekście odbudowy i integracji europejskiej Ukrainy.

16. Przyszłość polityki spójności UE po 2027 roku

Sesja organizowana przez **Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN**

Przewodniczący: prof. dr hab. Tomasz Komornicki, Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN

W obliczu dynamicznych zmian gospodarczych, społecznych i środowiskowych polityka spójności Unii Europejskiej po 2027 roku stanie przed nowymi wyzwaniami. Dyskusja podczas sesji skupi się na możliwych kierunkach jej rozwoju oraz roli, jaką będzie odgrywać w redukowaniu nierówności regionalnych i wzmacnianiu spójności społeczno-gospodarczej oraz terytorialnej w Europie.

Szczególną uwagę poświęcimy wyzwaniom związanym z transformacją energetyczną, cyfryzacją, zmianami demograficznymi, adaptacją do zmian klimatu oraz budowaniem odporności regionów na kryzysy. Istotnym elementem dyskusji będzie przyszłość programów Interreg jako kluczowych narzędzi wspierających współpracę transgraniczną i rozwój obszarów przygranicznych. W kontekście reform polityki spójności podkreślona zostanie konieczność dostosowania jej mechanizmów do nowych realiów, aby skuteczniej odpowiadała na wyzwania stojące przed Unią Europejską.

Sesja skierowana jest do badaczy, ekspertów i decydentów zajmujących się polityką regionalną oraz przyszłością europejskiej spójności terytorialnej.

17. Koncepcja nowej reformy terytorialnej kraju

Sesja organizowana przez **Polskie Towarzystwo Geograficzne Oddział Słupski** i **Polskie Towarzystwo Geograficzne Oddział Radomski**

Przewodniczący: dr Mariusz Miedziński, Uniwersytet Pomorski w Słupsku

W 2025 roku mija 25 lat od wprowadzenia obecnego podziału terytorialnego Polski. Choć reformy administracyjne z 1999 roku umożliwiły skuteczniejsze zarządzanie rozwojem kraju, coraz wyraźniej widoczne są ich ograniczenia. Narastające dysproporcje wewnątrzregionalne, degradacja peryferyjnych obszarów województw oraz zmniejszające się znaczenie mniejszych ośrodków miejskich wskazują na konieczność rewizji dotychczasowego modelu. Współczesny podział administracyjny staje się nieefektywny w kontekście pozyskiwania środków europejskich, prowadzenia polityki spójności oraz zapewnienia równomiernego dostępu do usług publicznych i inwestycji.

Sesja będzie okazją do interdyscyplinarnej dyskusji nad koncepcją nowej reformy terytorialnej kraju. Szczególna uwaga zostanie poświęcona potrzebie wyodrębnienia nowych regionów, takich jak bielski, środkowopomorski, tarnowski, środkowopolski i radomski, oraz konieczności ograniczenia liczby powiatów na rzecz ok. 100–120 subregionów. Istotnym zagadnieniem będzie także problematyka likwidacji gmin obwarunkowych i potrzeba budowania systemu administracyjnego opartego na policentryczności i wielobiegunowym rozwoju regionalnym.

Debata będzie dotyczyć kluczowych założeń reformy, a także możliwego harmonogramu jej wdrożenia. Wprowadzenie nowego podziału administracyjno-funkcjonalnego w latach 2028–2029, zbieżne z nową perspektywą finansową UE, mogłoby stworzyć warunki do bardziej zrównoważonego i efektywnego modelu zarządzania przestrzenią Polski. Zapraszamy do udziału ekspertów zajmujących się gospodarką przestrzenną, administracją publiczną, rozwojem regionalnym i polityką samorządową.

18. Miejskie obszary funkcjonalne – współpraca, zarządzanie, planowanie

Przewodniczący: dr Dagmara Kociuba, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie; prof. dr hab. Tomasz Kaczmarek, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; mgr inż. Karolina Skibińska, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Miejskie obszary funkcjonalne (MOF) stanowią przestrzeń intensywnych interakcji społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych, wykraczających poza granice administracyjne miast. Skuteczne zarządzanie tymi obszarami wymaga koordynacji działań jednostek samorządu terytorialnego w zakresie polityki przestrzennej, transportowej, finansowej, środowiskowej i energetyczno-klimatycznej. Mimo rosnącej potrzeby integracji, obecne uwarunkowania prawne i organizacyjne wciąż stanowią barierę dla efektywnej współpracy między samorządami.

Sesja poświęcona będzie analizie teoretycznych i praktycznych aspektów zarządzania miejskimi obszarami funkcjonalnymi. Szczególna uwaga zostanie poświęcona wdrażanym instrumentom terytorialnym, takim jak Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) czy strategię rozwoju ponadlokalnego, które umożliwiają testowanie w praktyce nowych modeli współpracy i zarządzania wieloszczeblowego.

Zapraszamy badaczy różnych dziedzin do interdyscyplinarnej dyskusji nad problematyką miejskich obszarów funkcjonalnych, ich wyzwań oraz możliwości w zakresie integracji polityk rozwojowych. Sesja stanowić będzie również inspirację dla przyszłych badań nad planowaniem i współpracą w MOF. Przyjęte do druku artykuły będą mogły zostać opublikowane w czasopiśmie *Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna* (70 pkt.) oraz *Annales UMCS, sec. B* (40 pkt.).

19. Granice miasta a procesy suburbanizacji

Sesja organizowana przez **Komisję Geografii Osadnictwa i Ludności Polskiego Towarzystwa Geograficznego** oraz **Instytut Rozwoju Miast i Regionów**

Przewodniczący: dr hab. Robert Szmytkie, prof. UW, Uniwersytet Wrocławski; dr Aleksandra Jadach-Sepioto, Instytut Rozwoju Miast i Regionów

Suburbanizacja, jako jeden z najbardziej dynamicznych procesów społeczno-ekonomicznych współczesnych miast, prowadzi do ich rozlewania się na obszary podmiejskie, redefiniując granice miejskiej przestrzeni. W Europie Środkowo-Wschodniej tendencje te nabrały intensywności wraz z transformacją ustrojową lat 90. XX wieku, zmieniając funkcjonalne struktury miast i ich otoczenia.

Proces ten niesie liczne konsekwencje przestrzenne, gospodarcze, środowiskowe i społeczne, stanowiąc wyzwanie dla planowania przestrzennego i zarządzania miejskimi obszarami funkcjonalnymi. Dotyczy nie tylko największych aglomeracji, ale również miast średnich i małych, gdzie rozlewanie się zabudowy wpływa na strukturę użytkowania gruntów, dostęp do usług publicznych oraz model funkcjonowania lokalnych społeczności.

Sesja poświęcona będzie krytycznej analizie dorobku polskiej geografii w badaniach nad suburbanizacją oraz prezentacji aktualnych badań nad dynamiką i skutkami rozlewania się miast. Zapraszamy badaczy zajmujących się procesami urbanizacyjnymi, polityką przestrzenną i zagospodarowaniem terenów zurbanizowanych do interdyscyplinarnej dyskusji nad przyszłością granic miast i ich stref podmiejskich.

Blok 7: Turystyka i geoturystyka

20. Geoturystyka w praktyce – szanse i wyzwania

Przewodniczący: prof. dr hab. Wojciech Zgłobicki, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Geoturystyka, jako jedna z najprężniej rozwijających się form turystyki, łączy popularyzację nauk o Ziemi z ochroną dziedzictwa geologicznego i zrównoważonym rozwojem. Geografowie odgrywają kluczową rolę w tworzeniu oferty geoturystycznej, projektowaniu geoparków oraz wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań w geoedukacji.

Sesja poświęcona będzie zagadnieniom związanym z geoturystyką jako narzędziem ochrony i promocji dziedzictwa Ziemi, rolą geoparków jako modelowych obszarów zrównoważonego rozwoju turystyki oraz wpływem geoturystyki na społeczności lokalne. Omówione zostaną także nowoczesne technologie w geoturystyce, innowacyjne podejścia do popularyzacji wiedzy o Ziemi, a także relacja geoturystyki do globalnych zmian klimatu.

Zapraszamy badaczy, praktyków oraz wszystkich zainteresowanych tematyką geoturystyki do dyskusji nad jej przyszłością, wyzwaniami i najlepszymi praktykami w zakresie ochrony i promocji geodziedzictwa.

21. Geograficzne spojrzenie na turystykę

Sesja organizowana przez GeoLabTur

Przewodniczący: dr hab. Małgorzata Durydiwka, prof. UW, Uniwersytet Warszawski; dr hab. Krzysztof Widawski, prof. AWF, Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu

Sesja poświęcona będzie geograficznym studiom nad turystyką, obejmując zarówno prezentację aktualnych badań prowadzonych w krajowych ośrodkach naukowych, jak i refleksję nad teoretycznymi podstawami analiz zjawisk turystycznych w geografii. Będzie to okazja do

interdyscyplinarnej wymiany poglądów na temat roli geografii w badaniach nad turystyką oraz jej miejsca w szerokim spektrum multidyscyplinarnych studiów turystycznych.

Sesja składać się będzie z dwóch części. Pierwsza obejmie panel dyskusyjny z udziałem zaproszonych ekspertów, którzy podzielą się swoimi doświadczeniami i perspektywami na rozwój geografii turystyki. W drugiej części przewidziano prezentacje referatów indywidualnych i zbiorowych, obejmujących zarówno badania empiryczne, jak i refleksje nad ewolucją pola badawczego geografii turystycznej.

Zapraszamy badaczy zajmujących się turystyką oraz jej przestrzennymi, społecznymi i ekonomicznymi aspektami do udziału w sesji i wspólnej dyskusji nad przyszłością geografii turystyki w kontekście jej dalszego rozwoju naukowego i aplikacyjnego.

22. Monitoring i analiza ruchu turystycznego w antropocenie

Przewodniczący: dr Mateusz Rogowski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza

Ruch turystyczny stanowi kluczowy element funkcjonowania turystyki, jednak w dobie antropocenu jego intensyfikacja, szczególnie na obszarach cennych przyrodniczo i kulturowo, prowadzi do szeregu wyzwań. Jednym z najistotniejszych problemów współczesnej turystyki staje się *overtourism*, wymagający skutecznych narzędzi monitorowania i zarządzania ruchem turystycznym. W ostatnich dekadach rozwój monitoringu ruchu turystycznego nabiera tempa, zwłaszcza w krajach skandynawskich i alpejskich, a coraz częściej także w Polsce.

Sesja poświęcona będzie metodom monitoringu i interpretacji danych dotyczących ruchu turystycznego, uwzględniając zarówno nowoczesne technologie, jak i wyzwania związane z rozdzielczością i kalibracją danych. Omówione zostaną wyniki badań opartych na urządzeniach pomiarowych, analizie danych ilościowych i jakościowych oraz zastosowaniu GIS i cyfryzacji w badaniach ruchu turystycznego. Szczególna uwaga zostanie poświęcona aplikacyjności danych monitoringowych w zakresie opisu wielkości i zmienności ruchu turystycznego, zachowań turystów, a także diagnozy problemów związanych z nadmierną presją turystyczną.

Zapraszamy badaczy zajmujących się metodologią i planowaniem monitoringu turystyki oraz analizą jej wpływu na środowisko i przestrzeń. Dyskusja obejmie zarówno dotychczasowe osiągnięcia, jak i perspektywy rozwoju badań nad ruchem turystycznym w kontekście globalnych zmian społecznych, technologicznych i środowiskowych.

Blok 8: Geografia medyczna

23. Geografia medyczna w obliczu współczesnych wyzwań cywilizacyjnych

Przewodnicząca: dr hab. Viktoriya Pantyley, prof. UMCS, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Współczesne wyzwania cywilizacyjne, takie jak niestabilność geopolityczna, rosnące nierówności społeczno-gospodarcze oraz długofalowe skutki pandemii SARS-CoV-2, stawiają przed geografią medyczną nowe zadania badawcze. Konieczne jest krytyczne spojrzenie na jej rolę w identyfikowaniu aktualnych problemów zdrowotnych oraz analizie czynników społeczno-ekonomicznych, ekologicznych, demograficznych i organizacyjnych wpływających na stan zdrowia populacji.

Polska geografia medyczna, w przeciwieństwie do podejścia anglosaskiego, koncentruje się głównie na tradycyjnym nurcie pozytywistycznym, podczas gdy w krajach anglosaskich dominuje podejście holistyczne, integrujące elementy społeczne, psychologiczno-behawioralne, ekologiczne oraz radykalne. W tym kontekście szczególnie istotna jest refleksja nad kierunkami badań geografii medycznej w Polsce i ich potencjalnym rozwojem.

Sesja poświęcona będzie m.in. teoretycznym podstawom geografii medycznej w obliczu współczesnych wyzwań, analizie nierówności zdrowotnych w różnych skalach przestrzennych,

społecznym determinantom zdrowia oraz funkcjonowaniu systemów opieki medycznej w zmieniającym się świecie. Szczególną uwagę poświęcimy także wpływowi pandemii na zdrowie fizyczne i psychiczne społeczeństw oraz na zmiany w modelach organizacji systemów opieki zdrowotnej.

Zapraszamy do udziału badaczy zajmujących się szeroko pojętą geografią zdrowia, analizą przestrzennych aspektów opieki medycznej oraz interdyscyplinarnymi studiami nad zdrowiem populacji w kontekście globalnych, regionalnych i lokalnych wyzwań.

Blok 9: Geografia wojskowa

24. Kierunki i uwarunkowania rozwoju geografii wojskowej

Sesja organizowana przez Agencję Rozpoznania Geoprzestrzennego i Usług Satelitarnych (ARGUS) oraz Centrum Doktryn i Szkolenia Sił Zbrojnych (CDiS SZ)

Przewodniczący: ptk Leszek Paszkowski, szef Agencji Rozpoznania Geoprzestrzennego i Usług Satelitarnych; ptk dr Andrzej Lis, dyrektor Centrum Doktryn i Szkolenia Sił Zbrojnych

Współczesne środowisko bezpieczeństwa oraz środowisko operacyjne, w którym funkcjonują siły zbrojne charakteryzują się coraz wyższym poziomem zmienności (volatility), niepewności (uncertainty), złożoności (complexity) i niejednoznaczności (ambiguity). Odpowiedzią na wskazane powyżej trendy w otoczeniu organizacyjnym są zmiany o charakterze transformacyjnym ukierunkowane na rozwój nowych zdolności operacyjnych sił zbrojnych oraz wdrożenie nowoczesnych koncepcji operacyjnych, wśród których obecnie w Sojuszu Północnoatlantyckim kluczowe miejsce zajmuje koncepcja operacji wielodomenowych (multi-domain operations). Obok tradycyjnych domen operacyjnych lądowej, morskiej i powietrznej operacje wojskowe muszą uwzględniać również działania w domenie kosmicznej i w cyberprzestrzeni. Choć teren niezmiennie pozostaje jednym z kluczowych czynników warunkujących prowadzenie operacji wojskowych i walki, to obszar funkcjonalny geografii wojskowej podlega obecnie głębokim i wieloaspektowym przeobrażeniom, aby sprostać rosnącym wymaganiom w zakresie oprzyrządowania sił zbrojnych na strategicznym, operacyjnym i taktycznym poziomie dowodzenia. Mając na uwadze powyższe zapraszamy do dyskusji na temat kierunków i uwarunkowań rozwoju geografii wojskowej. Proponowana tematyka debaty będzie obejmować (ale nie ogranicza się do) wskazane poniżej zagadnienia:

- wpływ procesów urbanizacyjnych na środowisko operacyjne sił zbrojnych;
- wykorzystanie konektografii w analizach wojskowych;
- automatyzacja produkcji wojskowych map topograficznych;
- transformacja geografii wojskowej w rozpoznanie geoprzestrzenne;
- wykorzystanie opracowań geograficznych w operacjach i działaniach wielodomenowych.

Blok 10: GIS i geoinformacja

25. Geoinformacja w geografii – metody i zastosowania

Przewodniczący: dr hab. Leszek Gawrysiak, prof. UMCS, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Dynamiczny rozwój metod geoinformacyjnych, w tym GIS i teledetekcji, znacząco poszerza możliwości analiz przestrzennych w badaniach geograficznych. Współczesne technologie geoinformacyjne umożliwiają precyzyjne modelowanie, wizualizację oraz interpretację zjawisk zachodzących w środowisku przyrodniczym i społeczno-gospodarczym.

Sesja poświęcona będzie roli geoinformacji w geografii oraz nowoczesnym metodom jej wykorzystania. Szczególna uwaga zostanie poświęcona innowacyjnym podejściom w analizach

przestrzennych, wykorzystaniu danych satelitarnych i lotniczych, modelowaniu zmian środowiskowych oraz integracji geoinformacji w badaniach interdyscyplinarnych.

Zapraszamy badaczy i praktyków zajmujących się zastosowaniem GIS i teledetekcji w geografii do wymiany doświadczeń, prezentacji wyników badań oraz dyskusji nad przyszłością geoinformacji w analizie przestrzennej.

26. GIS w geomorfologii – metody, analiza, wizualizacja

Sesja organizowana przez **Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich**

Przewodniczący sesji: prof. dr hab. Waldemar Kociuba, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej; prof. dr hab. Zbigniew Zwoliński, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Geograficzne Systemy Informacji (GIS) odgrywają coraz większą rolę w geomorfologii, oferując zaawansowane narzędzia do analizy, wizualizacji i interpretacji złożonych procesów rzeźbotwórczych. Dzięki elastyczności w doborze kryteriów analizy, możliwości integracji danych oraz nowoczesnym technikom obrazowania 2,5D i 3D, GIS umożliwia precyzyjne mapowanie i modelowanie form terenu oraz ich dynamiki.

Zaawansowane techniki pomiarowe dostarczają coraz dokładniejszych danych geoprzestrzennych, które pozwalają na badanie zarówno współczesnych, jak i przeszłych procesów geomorfologicznych w różnych skalach przestrzennych i czasowych. Wysokoprecyzyjne, powtarzalne dane umożliwiają identyfikację zmian rzeźby terenu oraz ich związku z określonymi warunkami geograficznymi czy zmianami klimatycznymi.

Sesja GIS w geomorfologii skierowana jest do badaczy wykorzystujących zarówno klasyczne, jak i innowacyjne podejścia do analizy danych geoprzestrzennych w geomorfologii. Tematyka obejmuje m.in. zastosowanie metod GIS w analizie procesów geomorfologicznych i interpretacji genezy form terenu, wykorzystanie uczenia maszynowego i sztucznej inteligencji we wspomaganie badań geomorfologicznych oraz narzędzia GIS wspierające wizualizację i mapowanie form i procesów geomorfologicznych.

27. Cyfrowe mapy geomorfologiczne

Sesja organizowana przez **Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich**

Przewodniczący: prof. dr hab. Zbigniew Zwoliński, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; dr hab. Leszek Gawrysiak, prof. UMCS

Nowoczesne technologie geoprzestrzenne odgrywają kluczową rolę we wspomaganie tworzenia cyfrowych map tematycznych, w tym map geomorfologicznych. Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich opracowało szczegółowe wytyczne dotyczące przygotowania i realizacji cyfrowych map geomorfologicznych. Ich podstawą jest katalog form terenu, które mogą być przedstawione w skalach 1:100 000 oraz 1:500 000.

Obecnie katalogi obejmują 134 wydzielenia, sklasyfikowane w 10 grupach morfogenetycznych: formy endogeniczne, denudacyjne, peryglacialne, polodowcowe, fluwialne, krasowe, eoliczne, litoralne, limniczne, biogeniczne i antropogeniczne. Aktualnie trwa opracowywanie cyfrowej mapy geomorfologicznej Polski w skali 1:500 000, której realizacja została podzielona na 11 obszarów odpowiadających akademickim ośrodkom geomorfologicznym.

Celem sesji jest omówienie postępów w realizacji tych map przez poszczególne zespoły regionalne. Zachęcamy również do zgłaszania innych propozycji dotyczących tworzenia cyfrowych map geomorfologicznych, zarówno dla obszaru Polski, jak i poza jej granicami.

28. Zdalne obrazowanie powierzchni Ziemi

Sesja organizowana przez **Polskie Towarzystwo Geograficzne Oddział Teledetekcji**

Przewodniczący: dr hab. Mieczysław Kunz, prof. UMK, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polskie Towarzystwo Geograficzne Oddział Teledetekcji

Sesja poświęcona będzie wykorzystaniu danych teledetekcyjnych w naukach geograficznych, ze szczególnym uwzględnieniem ich pozyskiwania z różnych sensorów oraz poziomów rejestracji, takich jak bezzałogowe statki powietrzne (BSP), lotnictwo załogowe oraz zobrazowania satelitarne. Dynamiczny rozwój technologii teledetekcyjnych i coraz większa dostępność wysokorozdzielczych danych obrazowych otwierają nowe możliwości analizy przestrzennej i modelowania zjawisk zachodzących w środowisku.

Sesja skierowana jest do wszystkich badaczy i praktyków wykorzystujących dane obrazowe w różnych zastosowaniach – od analiz zmian środowiskowych, przez monitorowanie procesów urbanizacyjnych, po zastosowania w rolnictwie precyzyjnym czy hydrologii. Celem spotkania jest wymiana doświadczeń oraz prezentacja aktualnie realizowanych badań, uwzględniających zarówno metody przetwarzania i analizy danych teledetekcyjnych, jak i ich aplikacyjność w badaniach geograficznych.

XLVII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna

29. Mapa, źródła kartograficzne i narzędzia GIS w badaniach interdyscyplinarnych

Sesja organizowana przez **Oddział Kartograficzny Polskiego Towarzystwa Geograficznego** w ramach **XLVII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej**

Przewodnicząca: prof. dr hab. Beata Medyńska-Gulij, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Kartografia i Systemy Informacji Geograficznej (GIS) odgrywają kluczową rolę w badaniach naukowych, wykraczając poza granice tradycyjnych dyscyplin. Współczesne metody kartograficzne i geoinformacyjne znajdują zastosowanie zarówno w naukach społecznych i humanistycznych, jak i ścisłych, umożliwiając analizę zjawisk przestrzennych, modelowanie procesów oraz wizualizację danych.

Kartografia to nie tylko techniki prezentacji przestrzennej, ale także bogate źródło informacji historycznych i współczesnych. Dawne mapy i atlasy mogą stanowić zarówno uzupełnienie danych w badaniach, jak i samodzielny obiekt analizy naukowej. Mapy i geowizualizacje pozwalają na nowatorskie spojrzenie na analizowane zjawiska, a kartografowie coraz częściej czerpią inspirację i metody badawcze z innych dziedzin nauki.

Celem sesji jest stworzenie przestrzeni do wymiany doświadczeń pomiędzy kartografami i badaczami z różnych obszarów nauki, ukazując potencjał badań interdyscyplinarnych. Sesja jest jedną z trzech sesji referatowych XLVII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej (OKK), organizowanej w ramach Kongresu Geografii Polskiej. Do udziału zapraszamy wszystkich uczestników Kongresu – zarówno w charakterze prelegentów, jak i słuchaczy.

30. Mapa i GIS w edukacji geograficznej

Sesja organizowana przez **Oddział Kartograficzny Polskiego Towarzystwa Geograficznego** w ramach **XLVII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej**

Przewodnicząca: dr hab. Beata Konopska, prof. UMCS, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Według podstawy programowej „mapa w kształceniu geograficznym jest najważniejszym narzędziem służącym na lekcji geografii zarówno do prezentacji informacji przestrzennych o rzeczywistości, jak i do pozyskiwania oraz interpretacji różnorodnych informacji”. Mapa pozostaje kluczowym elementem edukacji geograficznej na wszystkich poziomach nauczania, jednak proces ten podlega nieustannym zmianom wynikającym z ewolucji ram kształcenia, rozwoju technologii oraz przekształceń społeczno-ekonomicznych.

Sesja będzie poświęcona zagadnieniom kształcenia kartograficznego i geoinformacyjnego w kontekście współczesnych wyzwań edukacyjnych. Celem jest wymiana doświadczeń i dobrych praktyk dotyczących wykorzystania map i narzędzi GIS w dydaktyce. Szczególna uwaga zostanie poświęcona wprowadzaniu uczniów w podstawy kartografii, pracy z mapą, rozwijaniu umiejętności analizy przestrzennej oraz integracji nowoczesnych technologii geoinformacyjnych w programach nauczania. Omówione zostaną również wyzwania związane z kształtowaniem kompetencji cyfrowych, krytycznego myślenia oraz pracy z danymi przestrzennymi na różnych poziomach edukacji.

Niniejsza sesja jest jedną z trzech sesji referatowych XLVII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej (OKK) organizowanej w ramach Kongresu Geografii Polskiej. Do udziału zapraszamy wszystkich uczestników Kongresu, zarówno w charakterze prelegentów, jak i słuchaczy sesji OKK.

31. Geoinformacja i sztuczna inteligencja w kartografii

Sesja organizowana przez **Oddział Kartograficzny Polskiego Towarzystwa Geograficznego** w ramach **XLVII Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej**

Przewodniczący: dr hab. Marek Baranowski, prof. em. IGIK, Oddział Kartograficzny Polskiego Towarzystwa Kartograficznego, Polskie Towarzystwo Informacji Przestrzennej

Rozwój technologii geoinformacyjnych i sztucznej inteligencji rewolucjonizuje współczesną kartografię, umożliwiając automatyzację procesów kartograficznych, analizę dużych zbiorów danych przestrzennych oraz tworzenie dynamicznych, interaktywnych wizualizacji. Nowoczesne metody, takie jak uczenie maszynowe, analiza obrazów satelitarnych czy modele predykcyjne, otwierają nowe możliwości w kartografii cyfrowej i analizie przestrzennej.

Sesja poświęcona będzie najnowszym osiągnięciom w zakresie wykorzystania sztucznej inteligencji w kartografii, roli GIS w analizie i wizualizacji danych oraz zastosowaniom teledetekcji w kartografii tematycznej. Dyskusja obejmie również wyzwania związane z jakością i automatyzacją przetwarzania danych geograficznych oraz rozwój narzędzi opartych na AI w analizach przestrzennych.

Zapraszamy badaczy i praktyków zajmujących się nowoczesną kartografią, geoinformacją i sztuczną inteligencją do prezentacji wyników badań oraz wymiany doświadczeń na temat roli zaawansowanych technologii w kartografii XXI wieku.

Blok 11: Klimat i woda

32. Czwartorzęd: klimat, środowisko, człowiek

Sesja organizowana przez **Stowarzyszenie Polska Unia Czwartorzędu POLQUA, Komitet Badań Czwartorzędu PAN i Komitet Nauk Geograficznych PAN**

Przewodniczący: prof. dr hab. Irena Agnieszka Pidek, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej; prof. dr hab. Zdzisław Jary, Uniwersytet Wrocławski; prof. dr hab. Mirosław Błaszczewicz, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN

Czwartorzęd, obejmujący ostatnie 2,58 mln lat, jest okresem intensywnych zmian klimatu i środowiska, które znajdują odzwierciedlenie w wysokorozdzielczych rekonstrukcjach multi-proxy. Badania osadów organogenicznych i mineralnych pozwalają na korelację polskich zapisów geologicznych z europejskimi i globalnymi geoarchiwami, w tym morskimi stadiami izotopowo-tlenowymi (MIS) i rdzeniami lodowymi. Sesja stanowi forum dla badaczy osadów czwartorzędowych, zainteresowanych geologią, stratygrafią i paleogeografią oraz wpływem człowieka na środowisko.

33. Konsekwencje zmian klimatu

Sesja organizowana przez **Centrum Badań Zmian Klimatu i Środowiska UMCS**

Przewodniczący: dr hab. Grzegorz Grzywaczewski, prof. UP, Centrum Badań Zmian Klimatu i Środowiska UMCS

Zmiany klimatu postępują w alarmującym tempie, a ich konsekwencje – częstsze ekstremalne zjawiska pogodowe, powodzie, susze i wzrost temperatur – stają się globalnym wyzwaniem. Procesy te są dodatkowo nasilane przez działalność człowieka, m.in. nadmierną urbanizację, uszczelnianie powierzchni miejskich, osadnictwo w dolinach rzecznych i nieodpowiedzialne zarządzanie zasobami naturalnymi. Celem sesji jest interdyscyplinarna analiza skutków przemian klimatycznych i środowiskowych w różnych skalach przestrzennych i czasowych. Zapraszamy badaczy zajmujących się tymi zagadnieniami w kontekście zarówno procesów naturalnych, jak i antropogenicznych.

34. Klimat: przeszłość, teraźniejszość, przyszłość

Sesja organizowana przez **Polskie Towarzystwo Geofizyczne**

Przewodniczący sesji: dr hab. Marek Nowosad, prof. UMCS, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Sesja poświęcona jest ewolucji klimatu – od dawnych zmian po współczesne trendy i prognozy na przyszłość. Analizujemy, jak zmiany klimatyczne kształtowały środowisko naturalne i życie człowieka, jakie wyzwania niosą dziś oraz jakie scenariusze mogą się zrealizować w nadchodzących dekadach. Klimat, jako globalny proces, wpływa na ekosystemy i społeczeństwa, niezależnie od granic administracyjnych. Zapraszamy badaczy zajmujących się zarówno rekonstrukcją dawnych warunków klimatycznych, jak i modelowaniem zmian, ich skutkami oraz możliwymi adaptacjami.

35. Woda: niedobór, nadmiar, jakość

Sesja organizowana przez **Komisję Hydrologiczną Polskiego Towarzystwa Geograficznego**
Przewodniczący: prof. dr hab. Mirosław Żelazny, Uniwersytet Jagielloński

Woda jest kluczowym zasobem warunkującym funkcjonowanie ekosystemów i rozwój społeczno-gospodarczy. Współczesne zmiany klimatyczne i rosnąca antropopresja prowadzą do intensyfikacji cyklu hydrologicznego, zmian w bilansie wodnym i reżimie hydrologicznym. Przewidywane skutki obejmują mniejsze zasoby wód powierzchniowych w sezonie wegetacyjnym oraz zmiany w strukturze opadów zimowych. W obliczu tych wyzwań rośnie znaczenie retencji wodnej i racjonalnej gospodarki wodnej, by uniknąć sytuacji, w której niedobór wody stanie się barierą rozwojową lub czynnikiem konfliktogennym.

Sesja poświęcona będzie interdyscyplinarnym badaniom nad ilościowymi i jakościowymi aspektami zasobów wodnych oraz ich wpływem na gospodarkę i środowisko. Geografowie, analizując te procesy w sposób holistyczny, mogą wskazać kierunki zrównoważonego zarządzania wodą w różnych skalach przestrzennych i czasowych.

Blok 12: Badania obszarów polarnych

36. Permafrost i jego rola w środowisku geograficznym

Przewodniczący: prof. dr hab. Wojciech Dobiński, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Permafrost, zajmujący ponad jedną czwartą powierzchni lądowej Ziemi, odgrywa kluczową rolę w systemie kriosfery. Występuje on nie tylko na obszarach polarnych, takich jak Arktyka i Antarktyka, ale także w wysokich górach. W Polsce zainteresowanie badaniami zmarzliny wciąż rośnie. Obejmuje ono zarówno analizę plejstoceniowych i współczesnych form permafrostu, jak i lodu gruntowego, procesów geomorfologicznych oraz zmarzliny podmorskiej. Celem sesji jest podsumowanie najnowszych osiągnięć w tej dziedzinie oraz przedstawienie kierunków dalszych badań w kontekście nadchodzącej Europejskiej Konferencji Zmarzlinowej (EUCOP 2030). Zachęcamy do udziału badaczy kriosfery, zainteresowanych wynikami najnowszych prac, współpracą interdyscyplinarną oraz wymianą doświadczeń w badaniach permafrostu.

37. Zmiany klimatu i środowiska polarnego

Sesja organizowana przez **Polskie Towarzystwo Geofizyczne** oraz **Zespół Klimatologii i Kriologii Polarnej** oraz ds. Współpracy z **International Permafrost Association (IPA)**, **Komitet Badań Polarnych PAN**

Przewodniczący: prof. dr hab. Rajmund Przybylak, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Centrum Badań Zmian Klimatu UMK

Sesja poświęcona jest zmianom klimatycznym i środowiskowym w Arktyce i Antarktyce, ze szczególnym uwzględnieniem ostatniego 50-lecia, w którym obserwujemy intensywne ocieplenie klimatu. Dyskusja obejmie atmosferę, hydrosferę, kriosferę i litosferę regionów polarnych oraz ich wpływ na klimat globalny. Podczas sesji zaplanowano wystąpienia ekspertów, którzy przedstawią aktualny stan badań oraz wyzwania badawcze w kontekście nadchodzącego V Międzynarodowego Roku Polarnego 2032/33. Sesja ma na celu identyfikację priorytetowych kierunków polskich badań polarnych i integrację środowiska naukowego. Zapraszamy badaczy zajmujących się zmianami klimatycznymi i środowiskowymi obszarów polarnych do prezentacji wyników badań i udziału w dyskusji.

38. Granice lodu i przyszłość obszarów polarnych

Sesja organizowana przez **Komisję Badań Polarnych Polskiego Towarzystwa Geograficznego**
Przewodniczący: dr hab. Ireneusz Sobota, prof. UMK, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Centrum Badań Polarnych UMK; dr inż. Sara Lehmann-Konera, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Zmiany klimatyczne gwałtownie przekształcają regiony polarne, przyspieszając topnienie lodowców, zanik lodu morskiego i degradację wieloletniej zmarzliny. Procesy te stanowią kluczowe wskaźniki globalnych zmian środowiskowych. Sesja poświęcona będzie analizie współczesnych przemian kriosfery w Arktyce i Antarktyce, ich konsekwencjom hydrologicznym, geomorfologicznym i biologicznym oraz innowacyjnym metodom badawczym, takim jak teledetekcja, modelowanie numeryczne i fotogrametria.

Sesja wpisuje się w tradycję polskich badań polarnych, podkreślając wkład polskich geografów w międzynarodową współpracę naukową i wskazując priorytetowe kierunki przyszłych badań. Zapraszamy specjalistów zajmujących się zmianami klimatu, kriosferą oraz interdyscyplinarnymi analizami procesów zachodzących w najzimniejszych regionach naszej planety.

Blok 13: Georóżnorodność i krajobraz

39. Georóżnorodność, geostanowiska i geoparki

Przewodniczący: prof. dr hab. Zbigniew Zwoliński, prof. dr hab. Małgorzata Mazurek, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Georóżnorodność, kształtowana przez miliony lat, stanowi fundament krajobrazów i kluczowy element dziedzictwa geologicznego. Geostanowiska, wyróżniające się unikalnymi walorami naukowymi, edukacyjnymi i krajobrazowymi, odgrywają istotną rolę w badaniach geograficznych i ochronie środowiska. Geoparki natomiast integrują ochronę georóżnorodności z rozwojem lokalnym, edukacją i turystyką, oferując przestrzeń do interdyscyplinarnych badań nad relacjami człowieka ze środowiskiem.

Sesja będzie platformą wymiany doświadczeń w zakresie badań, ochrony i wykorzystania georóżnorodności, geostanowisk i geoparków, podkreślając ich rolę w zrównoważonym rozwoju i popularyzacji nauk geograficznych. Zapraszamy badaczy zainteresowanych procesami kształtowania krajobrazu, ochroną dziedzictwa geologicznego oraz rolą geoparków w turystyce i edukacji.

40. Świadczenia geosystemowe georóżnorodności

Przewodnicząca: dr hab. Maria Górską-Zabielska, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Podczas gdy świadczenia ekosystemowe są szeroko badane, rola georóżnorodności w dostarczaniu świadczeń geosystemowych pozostaje wciąż niedoceniona. Świadczenia te obejmują funkcje regulacyjne, wspierające, zabezpieczające, edukacyjne i kulturowe, które wzbogacają dobrostan społeczeństwa i wpływają na sposób, w jaki korzystamy z zasobów abiotycznych.

Sesja poświęcona będzie analizie geosystemowych funkcji georóżnorodności oraz ich znaczenia dla nauki i społeczeństwa. Szczególną uwagę zwrócimy na mało eksplorowane aspekty, takie jak funkcje głazów narzutowych czy innych elementów abiotycznego środowiska, których rola w systemach przyrodniczych i kulturowych wymaga głębszej refleksji. Zapraszamy badaczy zainteresowanych nowymi podejściami do relacji człowieka ze środowiskiem abiotycznym.

41. Od percepcji do zarządzania krajobrazem

Sesja organizowana przez **Komisję Krajobrazu Kulturowego Polskiego Towarzystwa Geograficznego**

Przewodniczący: dr hab. Sebastian Bernat, prof. UMCS, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Rok 2025 to istotna rocznica dla polityki krajobrazowej – mija 25 lat od uchwalenia Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (EKK) oraz 10 lat od wejścia w życie tzw. „ustawy krajobrazowej”. Konwencja definiuje krajobraz jako „obszar postrzegany przez ludzi, którego charakter jest wynikiem działalności i interakcji czynników przyrodniczych i/lub ludzkich”, podkreślając rolę percepcji w jego postrzeganiu i kształtowaniu. Jednak mimo tej definicji, zagadnienie percepcji krajobrazu, zwłaszcza w ujęciu multisensorycznym i w szerszej skali przestrzennej, pozostaje wciąż niedostatecznie zbadane w polskiej geografii.

Tytuł sesji nawiązuje do interdyscyplinarnego podejścia do badań nad krajobrazem – od percepcji i wartościowania, przez jego ochronę i planowanie, aż po zarządzanie. Istnieje silny związek między sposobem postrzegania krajobrazu a jego kształtowaniem, co w przeszłości podkreślał prof. Janusz Bogdanowski. Wprowadzenie w 2015 r. nowych narzędzi prawnych, takich jak audyt krajobrazowy oraz „uchwały krajobrazowe”, stworzyło możliwości systemowego podejścia do zarządzania krajobrazem. Równocześnie, nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2023 r. wprowadziła obowiązek opracowywania planów ogólnych i strategii rozwoju, które mogą wpłynąć na jakość krajobrazu przyszłości.

Celem sesji jest refleksja nad ewolucją podejścia do badań krajobrazowych, w tym ocena skuteczności wdrażanych narzędzi oraz ich wpływu na jakość krajobrazu w Polsce. Zapraszamy do udziału badaczy zajmujących się krajobrazem z różnych perspektyw: geografów, urbanistów, ekologów, architektów krajobrazu oraz specjalistów z dziedzin związanych z planowaniem przestrzennym i zarządzaniem środowiskiem. Szczególnie mile widziane są interdyscyplinarne podejścia, które mogą stać się inspiracją zarówno dla środowiska naukowego, jak i praktyków zajmujących się ochroną i kształtowaniem krajobrazu.

42. Wpływ zmian krajobrazów Polski na rozwój kraju i regionów

Sesja organizowana przez **Komitet Nauk Geograficznych PAN, Zespół ds. Zmian Krajobrazów**

Przewodniczący: prof. dr hab. Przemysław Śleszyński, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN; dr hab. Urszula Myga-Piątek, Uniwersytet Śląski; dr hab. Mariusz Kistowski, Uniwersytet Gdański

Sesja nawiązuje do działalności nowo powołanego zespołu problemowego KNG PAN, który od listopada 2024 roku prowadzi interdyscyplinarne prace nad raportem o stanie i kierunkach zmian krajobrazów Polski. Dokument ten, opracowywany z myślą o sferze społecznej, praktycznej i decyzyjnej, ma na celu diagnozę współczesnych procesów krajobrazowych oraz ich wpływu na rozwój społeczno-gospodarczy kraju i regionów.

Zespół tworzą przedstawiciele różnych dyscyplin i subdyscyplin, w tym geografii fizycznej, ekologii krajobrazu, geografii społeczno-przestrzennej, gospodarki przestrzennej, urbanistyki, ekonomii, historii i prawa. Ich wspólnym celem jest identyfikacja dominujących zjawisk i procesów krajobrazowych, analiza ich relacji z działalnością człowieka oraz wskazanie pożądanych kierunków kształtowania i ochrony krajobrazów w kontekście wyzwań środowiskowych, planistycznych i politycznych.

Sesja będzie okazją do prezentacji aktualnych badań nad zmianami krajobrazowymi w różnych ujęciach problemowych i przestrzennych. Szczególna uwaga zostanie poświęcona roli krajobrazu w

kształtowaniu tożsamości lokalnej i regionalnej, jego wpływowi na jakość życia oraz wyzwaniom związanym z gospodarowaniem przestrzenią. W ramach sesji planowana jest także dyskusja nad szczegółowymi założeniami raportu KNG PAN oraz nad sposobami integracji wyników badań krajobrazowych z procesami decyzyjnymi w planowaniu przestrzennym i zarządzaniu środowiskiem. Zapraszamy badaczy zajmujących się tematyką krajobrazu w ujęciu interdyscyplinarnym – od nauk przyrodniczych po społeczno-ekonomiczne – do udziału w sesji i wspólnej refleksji nad przyszłością krajobrazów Polski. Preferowane będą wystąpienia i postery, które uwzględniają szerokie, systemowe podejście do wpływu zmian krajobrazowych na rozwój regionalny i lokalny.

Blok 14: Geoarcheologia

43. Geoarcheologia – osiągnięcia i wyzwania w XXI wieku

Przewodniczący: dr Rafał Niedźwiadek, prof. dr hab. Jan Rodzik, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

W XXI wieku geoarcheologia rozwija się w niezwykle dynamicznym tempie, stając się jednym z kluczowych obszarów badań interdyscyplinarnych. Na gruncie polskim i europejskim realizowane są liczne projekty, których celem jest rekonstrukcja przemian środowiska naturalnego oraz analiza roli i wpływu człowieka na otaczający go świat. Zakres badań obejmuje szeroką perspektywę czasową – od epoki kamienia aż po czasy współczesne, pozwalając na nowe interpretacje relacji człowieka z krajobrazem.

Sesja będzie przestrzenią do prezentacji osiągnięć oraz wyzwań stojących przed współczesną geoarcheologią. Zapraszamy badaczy zajmujących się interdyscyplinarnymi studiami na pograniczu nauk przyrodniczych, ścisłych, humanistycznych i społecznych, gdzie kluczowe znaczenie mają interakcje człowieka ze środowiskiem naturalnym. W szczególności zachęcamy do zgłaszania referatów i posterów podsumowujących dotychczasowe badania oraz przedstawiających realizowane projekty geoarcheologiczne.

Blok 15: Geologia, geomorfologia i gleboznawstwo

44. Współczesne procesy geomorfologiczne w różnych strefach morfoklimatycznych – zmiany klimatu, antropopresja

Sesja organizowana przez Komitet Współczesnych Procesów Geomorfologicznych Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich

Przewodniczący: prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; prof. dr hab. Kazimierz Krzemień, Uniwersytet Jagielloński

Współczesne przemiany rzeźby terenu stanowią istotną cechę diagnostyczną dotyczącą zmian klimatu i różnokierunkowej antropopresji. Istotną cechą badań współczesnych procesów geomorfologicznych jest prowadzenie systematycznego i standaryzowanego monitoringu. Dla studiów porównawczych ważne są prace w zakresie modelowania przebiegu i natężenia badanych procesów.

Szczególne uwagi w referatach powinna być zwrócona na współczesne procesy morfogenetyczne i ich reprezentatywność regionalną. Wiarygodnymi studiami są opracowania w oparciu o wieloletnie serie obserwacyjne, które upoważniają do studiów prognostycznych. Problematyka badań może dotyczyć wszystkich stref morfoklimatycznych świata.

45. Gleba jako archiwum środowiska

Sesja organizowana przez **Polskie Towarzystwo Gleboznawcze oddział Lublin**
Przewodniczący: dr Piotr Bartmiński, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Gleba jest kluczowym elementem środowiska przyrodniczego, pełniącym funkcję archiwum zmian zachodzących w geosystemach. Jej analiza dostarcza cennych informacji o aktualnym stanie środowiska, potencjalnych zagrożeniach i możliwościach przeciwdziałania degradacji.

Nowoczesne metody badawcze pozwalają na wielkoskalowe analizy pokrywy glebowej, umożliwiając lepsze zrozumienie procesów glebotwórczych i ich powiązań z działalnością człowieka oraz zmianami klimatycznymi. Sesja będzie platformą wymiany doświadczeń w zakresie badań gleby jako nośnika informacji o środowisku. Zapraszamy specjalistów zajmujących się glebami w kontekście geochemii, geomorfologii, ekologii oraz ochrony środowiska.

46. Lubelski bursztyn – zasoby, badania, perspektywy

Przewodniczący: dr Lucjan Gazda, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie

Minęło 10 lat od konferencji „Lubelski Bursztyn – znaleziska, geologia, złoża, perspektywy” organizowanej w Chełmie, a bursztyn z Lubelszczyzny stał się surowcem o rosnącym znaczeniu. W rejonie gmin Niedźwiada i Ostrówek działa już kilka kopalni odkrywkowych, tworząc załączek Lubelskiego Bursztynowego Zagłębia. Mimo rosnącego wydobycia i eksportu bursztynu do Gdańska, krajów arabskich i Azji, jego obecność w świadomości społecznej i naukowej nadal wymaga popularyzacji.

Eksploracja złóż otwiera szerokie możliwości badawcze w zakresie sedymentologii, diagenety, petrografii, mineralogii, paleontologii, a nawet meteorologii. To także wyzwanie dla nauk środowiskowych (rekultywacja), górnictwa (techniki wydobycia i przetwarzania) oraz ekonomii i nauk społecznych, które mogą wspierać rozwój lokalnej marki bursztynu i miejscowego rzemiosła. Sesja będzie okazją do wymiany doświadczeń między naukowcami, przedsiębiorcami i rzemieślnikami, by wspólnie kreować przyszłość Lubelskiego Bursztynu.

Blok 16: Metody badawcze

47. Statystyka publiczna i nowoczesne metody badawcze

Sesja organizowana przez **Główny Urząd Statystyczny**
Przewodniczący: dr hab. Marek Cierpiat-Wolan, prof. UR

Rozwój technologii oraz przemiany społeczne i gospodarcze znacząco rozszerzyły możliwości badań geograficznych. Coraz większa dostępność danych, wysokiej jakości sprzętu oraz otwartego oprogramowania pozwala na pogłębianie analiz przestrzennych i eksplorację nowych obszarów badawczych. Współczesna statystyka publiczna odgrywa kluczową rolę w zapewnianiu wiarygodnych danych, niezbędnych zarówno dla nauki, jak i praktyki zarządzania rozwojem.

Sesja poświęcona będzie kierunkom rozwoju statystyki publicznej, zakresowi udostępnianych danych oraz ich zastosowaniom w badaniach naukowych i polityce przestrzennej. Szczególny nacisk zostanie położony na badania eksperymentalne i innowacyjne metody pozyskiwania danych, które pozwalają na stałe podnoszenie ich jakości oraz rozszerzanie dostępnych zasobów informacyjnych.

Podczas sesji planowana jest dyskusja wokół trzech głównych wątków tematycznych:

- Innowacje w badaniach statystycznych, obejmujące zastosowanie nowych technik i pozyskiwanie danych z alternatywnych źródeł, takich jak zobrazowania satelitarne, web scraping czy Internet Rzeczy (IoT).
- Udostępnianie nowych danych statystycznych jako efekt współpracy z gestorami danych oraz badań eksperymentalnych.
- Kierunki zmian systemów informacyjnych statystyki publicznej, w kontekście rosnących potrzeb użytkowników danych oraz możliwości technologicznych.

Dostępność danych statystycznych jest wypadkową potrzeb badawczych i dostępnych zasobów. O kierunkach i szczegółowości badań statystycznych decydują m.in. cele ich pozyskania, poziom zaangażowania respondentów oraz nowe metody gromadzenia informacji. Sesja będzie okazją do omówienia praktycznych zastosowań danych statystycznych w geografii oraz możliwości dalszego doskonalenia procesów ich pozyskiwania i analizy.

48. Geografia i statystyka – interdyscyplinarne podejście do analizy przestrzennej

Sesja organizowana przez **Urząd Statystyczny w Lublinie**

Przewodniczący: dr Krzysztof Markowski

Sesja referatowa poświęcona wykorzystaniu danych statystycznych w naukach geograficznych. W ramach wystąpień zaprezentowane zostaną najnowsze wyniki badań oraz narzędzia analityczne umożliwiające zarządzanie bazami danych w obszarach takich jak budownictwo mieszkaniowe i niemieszkaniowe, gospodarka mieszkaniowa i komunalna, a także poziom przedsiębiorczości i aktywność ekonomiczna.

Zastosowane metody statystyczne oraz sposoby wizualizacji danych pozwolą na identyfikację najważniejszych procesów i tendencji przestrzennych w Polsce i województwie lubelskim. Uczestnicy sesji będą mieli okazję zapoznać się z praktycznymi aspektami integracji metod statystycznych i geograficznych w analizie danych, co ma kluczowe znaczenie dla zrozumienia złożonych relacji przestrzennych oraz wspierania procesów decyzyjnych w polityce przestrzennej i regionalnej.

Zapraszamy do udziału wszystkich zainteresowanych interdyscyplinarnym podejściem do analizy przestrzennej, wykorzystującym nowoczesne metody statystyczne w geografii.

Blok 17: Interdyscyplinarne tematy geograficzne

49. Antropocen – nowe wyzwania dla geografii

Przewodniczący: prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski

Antropocen to epoka, w której człowiek stał się głównym czynnikiem kształtującym środowisko – przekształca krajobraz, zmienia klimat, zakłóca funkcjonowanie ekosystemów i redefiniuje procesy geomorfologiczne, hydrologiczne oraz atmosferyczne. To również wyzwanie dla geografii jako nauki – jak badać, analizować i przewidywać skutki globalnych zmian, których dynamika i skala nie mają precedensu?

Czy geografia jest gotowa na antropocen? Jakie metody badawcze najlepiej opisują jego skutki? Czy dotychczasowe podejście do relacji człowiek–środowisko wymaga fundamentalnej zmiany? Celem sesji jest interdyscyplinarna dyskusja nad tym, jak geografia – zarówno fizyczna, jak i społeczno-ekonomiczna – może odpowiadać na wyzwania nowej epoki.

50. Aktualne kierunki badań nad kształceniem geograficznym – na pograniczach czy bez granic?

Sesja organizowana przez **Komisję Edukacji Geograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego** oraz **Zespół ds. Edukacji Geograficznej Komitetu Nauk Geograficznych PAN**

Przewodniczący: dr hab. Adam Hibszer prof. UŚ, Uniwersytet Śląski w Katowicach; dr hab. Danuta Piróg prof. UKEN, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Celem sesji jest dyskusja nad tematyką badań nad kształceniem geograficznym, przyjmowanymi koncepcjami oraz metodami badawczymi stosowanymi przez naukowców zajmujących się dydaktyką geografii. Spotkanie ma służyć ustaleniu aktualnych kierunków rozwoju tej dziedziny w Polsce oraz wymianie doświadczeń pomiędzy badaczami z różnych ośrodków akademickich.

Prezentacje autorów reprezentujących poszczególne ośrodki naukowe obejmować będą zarówno ujęcia teoretyczno-metodologiczne, jak i aplikacyjne, które przyczyniają się do uzupełniania luk w stanie wiedzy oraz odpowiadają na bieżące potrzeby edukacji szkolnej i akademickiej. Ważnym elementem dyskusji będzie kontekst zatrudnienia kadr w szkolnictwie, który stanowi wyzwanie wobec zapowiadanej przez Ministerstwo Edukacji i Nauki reformy podstaw programowych. Zostanie również poruszona kwestia zagrożeń dla miejsca geografii w systemie edukacji.

Sesja ma na celu nie tylko analizę aktualnego stanu badań nad kształceniem geograficznym, ale także wskazanie przyszłych wyzwań i kierunków rozwoju dydaktyki geografii w Polsce.

51. Aplikacyjna rola geografii – współpraca z partnerami społeczno-gospodarczymi

Sesja organizowana przez **Zespół ds. Współpracy z Praktyką Komitetu Nauk Geograficznych PAN**

Przewodnicząca: dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Sesja poświęcona będzie praktycznym zastosowaniom geografii i jej wpływowi na otoczenie społeczno-gospodarcze. W dynamicznie zmieniającym się świecie rola geografów wykracza poza sferę akademicką, obejmując współpracę z sektorem publicznym, biznesem, organizacjami pozarządowymi oraz społecznościami lokalnymi. Celem sesji jest analiza obszarów, w których geografia znajduje zastosowanie, oraz identyfikacja kluczowych wyzwań i dobrych praktyk wynikających z tej współpracy.

Dyskusja obejmie trzy zasadnicze zagadnienia:

- Relacje jednostek geograficznych z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym współpracę z administracją publiczną, sektorem prywatnym i organizacjami pozarządowymi oraz funkcjonowanie rad partnerów.
- Programy kształcenia w geografii – ich dostosowanie do aktualnych i przyszłych potrzeb rynku pracy, kompetencje absolwentów oraz ich pozycja zawodowa.
- Ewaluacja dorobku geograficznych jednostek naukowych – analiza wdrożeniowego wpływu geografii, ze szczególnym uwzględnieniem III kryterium ewaluacyjnego jednostek naukowych.

Podczas sesji zaprezentowane zostaną przykłady udanych wdrożeń wyników badań geograficznych w praktyce oraz dobre praktyki współpracy nauki z gospodarką i administracją. Ważnym elementem dyskusji będzie także identyfikacja barier i obszarów wymagających usprawnień, a także wskazanie kierunków przyszłych działań na rzecz zwiększenia aplikacyjnego znaczenia geografii. Zapraszamy badaczy, praktyków oraz przedstawicieli różnych sektorów zainteresowanych współpracą z geografami do wymiany doświadczeń i wspólnego wypracowania nowych strategii działania.

52. Sztuczna inteligencja w geografii

Przewodniczący: dr Mirosław Szwed, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Dynamiczny rozwój sztucznej inteligencji (AI) w ostatniej dekadzie otwiera nowe perspektywy dla badań geograficznych, wspierając analizy wymagające złożonych obliczeń i przetwarzania dużych zbiorów danych. Algorytmy AI z coraz większą precyzją modelują procesy zachodzące w środowisku przyrodniczym i antropogenicznym, umożliwiając bardziej efektywne prognozowanie oraz interpretację zjawisk przestrzennych.

W geografii AI znajduje zastosowanie m.in. w hydrologii, meteorologii, geomorfologii, urbanistyce i ochronie środowiska. Sztuczna inteligencja wspiera modelowanie zmian klimatu, analizę wzorców pogodowych, przewidywanie zagrożeń naturalnych oraz ocenę wpływu działalności człowieka na krajobraz. Wykorzystanie technik uczenia maszynowego i głębokiego uczenia pozwala także na automatyzację przetwarzania obrazów satelitarnych, analizę danych GIS oraz optymalizację zarządzania przestrzenią.

Sesja poświęcona będzie zastosowaniom AI w geografii, obejmując zarówno metody analityczne, jak i praktyczne wdrożenia sztucznej inteligencji w badaniach środowiskowych i społeczno-ekonomicznych. Zapraszamy badaczy i praktyków zajmujących się nowoczesnymi metodami analizy przestrzennej, wykorzystujących AI do interpretacji zjawisk geograficznych i modelowania procesów zachodzących w skali lokalnej i globalnej.

53. Przestrzeń i ruch: interdyscyplinarne wyzwania we współczesnych badaniach geograficznych

Przewodnicząca: mgr Weronika Michalska, Uniwersytet Warszawski

W dobie zmian klimatycznych, polikryzysów, dynamicznej urbanizacji i rozwoju infrastruktury transportowej kluczowe staje się interdyscyplinarne podejście do badania wzajemnych relacji między człowiekiem, przestrzenią i środowiskiem. Współczesne wyzwania, takie jak zmiany w strukturze osadniczej, rozwój nowoczesnych systemów mobilności czy wpływ globalnych procesów na lokalne społeczności, wymagają współpracy geografów z ekspertami z różnych dziedzin – od transportu, urbanistyki i ekologii, po psychologię społeczną i nauki o zdrowiu.

Sesja poświęcona będzie analizie przestrzennych aspektów mobilności, zarówno w kontekście transportu ludzi, jak i przemieszczania się zwierząt, towarów, informacji czy usług. Szczególną uwagę zwrócimy na znaczenie przestrzeni w kształtowaniu wzorców ruchu oraz konsekwencje tych procesów dla środowiska przyrodniczego i społecznego. W centrum dyskusji znajdą się także zagadnienia związane z planowaniem przestrzennym, nowoczesnymi metodami analizy ruchu, geowizualizacją oraz zastosowaniem technologii geoinformacyjnych w badaniach mobilności.

Zapraszamy badaczy zajmujących się geografią fizyczną, społeczno-ekonomiczną, transportu i przestrzeni zurbanizowanej do przedstawienia wyników swoich badań oraz do dyskusji nad metodologią badań mobilności i przestrzeni w kontekście dynamicznych zmian środowiskowych i społecznych. Sesja będzie okazją do integracji różnych podejść badawczych i wymiany doświadczeń na temat roli geografii w analizie współczesnych procesów przestrzennych.

54. Na granicach geografii – geodezyjne fundamenty wiedzy geograficznej

Sesja organizowana przez Akcję "Honorowy Południk Krakowski" oraz Stowarzyszenie Geodetów Polskich

Przewodniczący: tech. geodeta Mariusz Meus / Pan Południk

Geografia, jako nauka opisująca Ziemię w jej wielowymiarowych aspektach, od zawsze czerpie z dorobku innych dyscyplin. Jednym z kluczowych obszarów, na którym się opiera, jest geodezja – nauka zajmująca się precyzyjnym pomiarem i odwzorowaniem kształtu oraz powierzchni Ziemi. To właśnie geodezja dostarcza fundamentalnych danych, które stanowią podstawę wielu analiz geograficznych – od kartografii i modelowania przestrzennego, po ocenę zmian środowiskowych i zjawisk geodynamicznych.

Sesja poświęcona będzie roli geodezji w geografii oraz jej interdyscyplinarnemu znaczeniu. Poruszone zostaną zagadnienia związane z wykorzystaniem nowoczesnych metod geodezyjnych w badaniach geograficznych, w tym technologii GNSS, fotogrametrii, skaningu laserowego i geodezji satelitarnej. Dyskutowane będą także kwestie dotyczące granic – zarówno tych fizycznych, wyznaczanych na podstawie pomiarów geodezyjnych, jak i konceptualnych, określających wzajemne relacje między geografiami a naukami geodezyjnymi.

Ważnym aspektem sesji będzie również rola geodezji w edukacji i popularyzacji geografii. Współczesne narzędzia pomiarowe otwierają nowe możliwości w zakresie wizualizacji danych przestrzennych, co pozwala nie tylko na dokładniejsze analizy naukowe, ale także na skuteczniejsze przekazywanie wiedzy o środowisku i jego zmianach.

Zapraszamy wszystkich badaczy i praktyków zainteresowanych szeroko pojętymi relacjami między geodezją a geografiami do wspólnej refleksji nad tym, jak nowoczesne techniki pomiarowe mogą wzbogacić geografiami o nowe perspektywy i metody badawcze.

55. Pożary - ich wpływ na środowisko i społeczeństwo

Przewodniczący: dr hab. Przemysław Mroczek, prof. UMCS, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Pożary są kluczowym czynnikiem przekształcającym środowisko i społeczeństwo, zarówno jako naturalny element ekosystemów, jak i efekt działalności człowieka. Zmiany klimatyczne, urbanizacja i użytkowanie gruntów wpływają na ich częstotliwość, intensywność i skutki. W ekosystemach ogień reguluje sukcesję roślinną, obieg materii i emisję gazów cieplarnianych, ale w warunkach antropopresji prowadzi do degradacji gleb, zmian hydrologicznych i utraty bioróżnorodności. Oddziałuje również na rzeźbę terenu, przyspieszając erozję i zmieniając bilans wodny, szczególnie w obszarach suchych i górskich. Skutki społeczno-ekonomiczne obejmują straty infrastrukturalne, wpływ na zdrowie publiczne oraz rosnące koszty zarządzania ryzykiem. Ogień kształtuje polityki przestrzenne, planowanie urbanistyczne i systemy wczesnego ostrzegania, wymagając skutecznych strategii adaptacyjnych. Możliwe są rekonstrukcje dawnych pożarów na podstawie osadów, węgla drzewnych i archiwów klimatycznych, co pozwala analizować ich rolę w długoterminowej ewolucji krajobrazów. Nowoczesne technologie, takie jak GIS, teledetekcja i modelowanie procesów pożarowych, umożliwiają analizę dynamiki ognia i jego skutków. Interdyscyplinarne podejście, łączące geografiami, ekologię, klimatologię, socjologię i nauki o zarządzaniu, jest niezbędne do opracowania efektywnych metod prewencji, adaptacji i odbudowy po pożarach.

Blok 18: Inne

Blok skierowany do osób zainteresowanych zgłoszeniem tematu referatu/posteru z zakresu geografii i dyscyplin pokrewnych, które nie wpisują się w zakres tematyczny wyżej wymienionych tematów sesji referatowych.

Blok 19: Sesja posterowa

VIII Ogólnopolska Konferencja Naukowa na temat Zanieczyszczenia Światłem

Konferencja organizowana przez **Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS** oraz **Light Pollution Think Tank** przy współpracy z **Programem Ciemne Niebo Stowarzyszenia POLARIS-OPP** oraz **Wydziałem Inżynierii Środowiska i Energetyki Politechniki Krakowskiej**

Celem VIII Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej na temat Zanieczyszczenia Światłem (OKZŚ) jest poszerzenie wiedzy o skutkach niekontrolowanej emisji sztucznego światła nocą oraz wymiana doświadczeń w zakresie badań naukowych nad tym zjawiskiem. OKZŚ to najważniejsze w Polsce forum poświęcone problematyce zanieczyszczenia świetlnego, łącznie przedstawiciele różnych dziedzin nauki oraz praktyków zajmujących się wpływem sztucznego oświetlenia na środowisko i zdrowie człowieka.

Nadchodząca edycja konferencji odbędzie się w ramach Kongresu Geografii Polskiej „Geografia bez granic”, co umożliwi uczestnikom dostęp do dodatkowych wydarzeń towarzyszących. Interdyscyplinarny charakter konferencji sprzyja integracji specjalistów z wielu dziedzin, takich jak architektura, astronomia, biologia, ekologia, fizjologia, fizyka atmosfery, geografia, medycyna, meteorologia, planowanie przestrzenne, prawo, psychologia, technika oświetleniowa, teledetekcja czy turystyka.

Do udziału w konferencji zapraszamy zarówno badaczy, jak i przedstawiciele administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych, którzy zainteresowani są problematyką zanieczyszczenia światłem i jego wpływem na środowisko oraz jakość życia ludzi.

Forum Programowe Rezerwatów Biosfery UNESCO

Forum organizowane przez **Instytut Nauk Prawnych UMCS**

Forum zakłada przedstawienie i omówienie następujących zagadnień:

- Ewolucję koncepcji rezerwatów biosfery w latach 1968–2024 oraz perspektywy na okres po 2025 roku.
- Koncepcję rezerwatu Karpaty.
- Współpracę międzynarodową w transgranicznych rezerwach biosfery.
- Rola społeczności lokalnych na obszarach rezerwatów biosfery – zarządzanie partycypacyjne i użytkowanie konserwujące.
- Finansowanie działań w poszczególnych strefach rezerwatów biosfery.

Organizatorem Forum jest Instytut Nauk Prawnych UMCS w Lublinie – Katedra Prawa Rolnego i Gospodarki Gruntami oraz Towarzystwo Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa i Administracji UMCS. Obrady odbędą się pod patronatem JM Rektora UMCS jako wydarzenie towarzyszące Kongresowi 80-lecia Geografów Polskich, organizowanemu w dniach 11–13 września bieżącego roku. W Forum wezmą udział eksperci – naukowcy i praktycy, którzy podejmą dyskusję nad kluczowymi wyzwaniami związanymi z rezerwatami biosfery.

Udział szerokiego gremium podkreśli strategiczne znaczenie badań nad ochroną i odbudową krytycznie zagrożonych ekosystemów, a także uwydatni społeczny wymiar nauki. Wyniki obrad

zostaną opracowane w formie publikacji naukowej, która ukaże się w specjalnym numerze „Studia Iuridica Lublinensia” w 2025 roku.

Celem Forum Programowego Rezerwatów Biosfery UNESCO w Polsce jest stworzenie platformy wymiany informacji i doświadczeń, identyfikacja problemów oraz poszukiwanie ich rozwiązań. Analiza status quo umożliwi podjęcie wspólnych działań na rzecz opracowania standardów funkcjonowania rezerwatów biosfery, określenia mierników ich efektywności oraz koordynacji współpracy instytucjonalnej.

Jednym z kluczowych obszarów badawczych jest upowszechnienie oraz ustanowienie zasad udziału społeczności lokalnych w planowaniu i realizacji funkcji rezerwatów biosfery, które obecnie pozostają w dużej mierze pomijane. Zakładanym efektem Forum jest również utworzenie Stałego Komitetu Współpracy w ramach Programu MAB (Man and Biosphere), który będzie działał na rzecz koordynacji badań i polityki ochrony rezerwatów biosfery w Polsce.